

AKTUALITY PRO PRÁVNÍ PRAXI

Ovplyvňovanie výsledkov športových zápasov novým trestným činom?*

Michaela Machová**

Úvodom

Právne predpisy na úrovni Európskej únie (EÚ) upravujúce problematiku prania špinavých peňazí, organizovanej kriminality, korupcie a podvodov často zmieňujú manipuláciu so športovými výsledkami ako oblasť, ktorej treba venovať pozornosť. Ovplyvňovanie výsledkov zápasov a korupcia v športe patria aj medzi jednu z obľúbených metód prania špinavých peňazí, pričom pranie špinavých peňazí samo o sebe predstavuje závažný globálny problém.¹ Najvhodnejším východiskom riešenia manipulácie s výsledkami zápasov sa európskym a medzinárodným inštitúciám javí boj na spoločnej úrovni EÚ s cieľom zjednotiť posudzovanie tohto negatívneho javu v členských štátoch, ideálne v podobe zavedenia nového špecifického trestného činu. Prvá časť príspevku bude venovaná podnetom na riešenie manipulácie so športovými výsledkami vychádzajúcim najmä z Európskej únie.

Druhá časť príspevku sa sústreďí na vybrané európske krajiny, kde budeme analyzovať rôzne možnosti riešenia manipulácie so športovými výsledkami v národných právnych systémoch a zároveň komparovať jednotlivé opatrenia. Vo vybraných krajinách sa budeme snažiť poukázať na rozdielne riešenia danej problematiky, a to od najčastejších a najviac zaužívaných spôsobov postihovania tohto nepriaznivého javu, až po výnimočné úpravy, či postihy. Riešenia ovplyvňovania výsledkov športových zápasov možno rozdeliť na tzv. dva základné modely, za prvé, keď

sa aplikujú niektoré skutkové podstaty existujúcich trestných činov ako korupcia alebo podvod. Druhým spôsobom je vytvorenie a zavedenie špecifického nového trestného činu týkajúceho sa hlavne manipulácie s výsledkami športových zápasov.

Napokon sa zamyslíme nad možnými dopadmi zavedenia nového trestného činu do českého Trestného zákonníka. Takýto krok by mohol výrazne zasiahnuť do niektorých zásad trestného práva. Otázkou však v prvom rade ostáva, či je potrebné uvažovať nad zavedením nového trestného činu, resp. či takýto špecifický trestný čin by mal viac výhod alebo nevýhod? Ďalšie možnosti riešenia a postihov existujú aj v mimotrestnej oblasti, kde samotné športové asociácie môžu sankcionovať neprijateľné konanie v športe, ktorým nepochybne je manipulácia s výsledkami zápasov. Dostávame sa teda k samotnej téme tohto článku - či ovplyvňovanie športových výsledkov by malo byť novým trestným činom? – na čo sa pokúsime v tomto príspevku odpovedať.

Podnety vychádzajúce z Európskej únie

Problematika ovplyvňovania výsledkov zápasov v športe^{2,3} sa spája s viacerými trestnými činmi, ako napr. s praním špinavých peňazí, korupciou, podvodmi, či organizovanou trestnou činnosťou. Ide o rozšírený a závažný protispoločenský jav; aj z tohto dôvodu sa postupne posilňuje samotný boj proti

* Tento článok vznikol za podpory projektu špecifického výskumu: „Podvody s finančnými prostriedkami Európskej únie a ochrana týchto prostriedkov“ pod číslom MUNI/A/0907/2013, na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne.

** JUDr. Michaela Machová, doktorandka na Katedre trestného práva, Právnická fakulta Masarykovej univerzity, Brno.

¹ UNGER, B., VAN DER LINDE, D. *Research Handbook on Money Laundering*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar, 2013, p. 97. ISBN 978 085793 399 7.

² Známe prípady z oblasti manipulácie so športovými zápasmi sú napr.: „Gunn and Rees“ (londýnski vyšetrovatelia) v roku 2008 odhalili ovplyvňovanie športových výsledkov v tenise, alebo „Bochum case“, kde išlo o početné ovplyvňovanie výsledkov futbalových zápasoch v dvanástich európskych krajinách, najviac v Nemecku, Švajčiarsku a Turecku. Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 11 [cit. 14. 5. 2015].

³ Pojmy: ovplyvňovanie športových zápasov, manipulácia s výsledkami zápasov v športe, a pod. sú v texte používané ako synonymá.

ovplyvňovaníu športových výsledkov. Často znamenávame medzinárodné ohlasy v tomto boji, napr. Rada Európy v roku 2011 prijala Odporúčania na podporu integrity v športe v boji proti manipulácií s výsledkami športových zápasov.⁴ Významnú úlohu v tejto oblasti zohrávajú práve inštitúcie Európskej únie, ako Európsky Parlament (EP), či Európska komisia (EC), ktorým sa budeme venovať nižšie.

Výrazné prepojenie manipulácie so športovými výsledkami možno nájsť najmä s práním špinavých peňazí. Pranie špinavých peňazí má podobu rôznych metód, pričom neustále sa objavujú nové techniky páchania tejto trestnej činnosti. Zločinecké organizácie čoraz častejšie využívajú na pranie špinavých peňazí stávkovanie a manipuláciu so športovými výsledkami. Napr. stávkovanie na športové súťaže na internete slúži ako spoľahlivý nástroj na generovanie ziskov a pranie špinavých peňazí na celom svete. Manipulácia športových výsledkov je teda novou formou kriminality s vysokými výnosmi, nízkymi trestami a z dôvodu nízkej miery objasňovania je pre zločincov lukratívnym spôsobom podnikania.⁵

Vychádzajúc z blízkeho vzťahu uvádzaných trestných činností s manipuláciou so športovými výsledkami, Európsky Parlament vo svojom Uznesení z 11. júna 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a prání špinavých peňazí poukazuje na to, že: „samoregulácia ako prirodzený mechanizmus na riešenie korupcie v športe a v stávkovaní na športové súťaže sa prejavila ako neúčinná; zdôrazňuje, že samosprávy na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni patria medzi najväčších sponzorov športu; žiada členské štáty, aby vytvárali transparentné pracovné vzťahy so športovou komunitou“.⁶

⁴ Council of Europe. *Recommendation CM/Rec(2011)10 of the Committee of Ministers to member states on promotion of the integrity of sport to fight against manipulation of results, notably match-fixing* [online]. 2011 [cit. 19. 5. 2015].

⁵ Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júna 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a prání špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (priebežná správa) (2012/2117(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, s. 7 a nasl. [cit. 4. 5. 2015]. Financial Action Task Force. *Money Laundering through the Football Sector* [online]. Paris: FATF/OECD, 2009 [cit. 15. 4. 2015]. UNGER, B., VAN DER LINDE, D. *Research Handbook on Money Laundering*. Cheltenham, Northampton: Edward Elgar, 2013, p. 97. ISBN 978 085793 399 7.

⁶ Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júna 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a prání špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (priebežná správa) (2012/2117(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, s. 15 a nasl. [cit. 4. 5. 2015].

Aktuálne najnovšia, štvrtá smernica⁷ o prání špinavých peňazí dokonca rozšírila rozsah svojej pôsobnosti aj na oblasť hazardných hier (napr. povinná kontrola klientov, hlásenie podozrivých transakcií, atď. sa vzťahuje už aj na hazardné hry). Okrem toho Európsky parlament žiada Európsku komisiu, aby navrhla legislatívny rámec na boj proti praniu špinavých peňazí súvisiaci s hrami a so stávkami podávanými najmä na športových súťažiach, ktorým sa **vymedzia nové trestné činy**, ako je manipulácia so stávkami podávanými na športové podujatia, resp. dohoda o výsledkoch zápasu spojená s podávaním stávkov, a určia sa primerané sankcie a mechanizmy kontroly, do ktorých budú zapojené športové federácie, združenia a prevádzkovatelia na internete (online aj offline) a v prípade potreby aj vnútroštátne orgány, a takto sa posilní boj proti nezákonnému stávkovaniu.⁸

Európsky parlament žiada nielen zavedenie nového trestného činu, ale i ďalších opatrení na zamedzenie manipulácie so športovými výsledkami, ako napr.:

- zavedenie kódexu správania pre všetkých pracovníkov športových organizácií, ktorým sa zakáže manipulácia so zápasmi na účely stávkov alebo na iné účely, ako aj podávanie stávkov na vlastné zápasy,
- uloženie povinnosti oznamovať informácie o všetkých zistených prípadoch dohadovania výsledku zápasu s primeranou ochranou informátora,
- nepovoľovanie stávkov na zápasy bez športového rozmeru, a tiež zákaz stávkov v rámci najnebezpečnejších foriem športov,
- zavedenie systému oznamovania podozrení na korupciu v športe na vnútroštátnej úrovni podľa vzoru v oblasti prania špinavých peňazí, ktoré by prevádzkovatelia online aj offline hier

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

⁸ Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júna 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a prání špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (priebežná správa) (2012/2117(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, s. 18 a nasl. [cit. 4. 5. 2015]. Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a prání špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (záverečná správa) (2013/2107(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, prijaté 23. októbra 2013 [cit. 4. 5. 2015].

aj všetky subjekty pôsobiace v oblasti športu mali dodržiavať,

- investovanie športových riadiacich orgánov, členských štátov a Európskej komisie do informačných kampaní o dohodách na výsledkoch zápasov pre športovcov, ktoré by sa týkali právnych dôsledkov tohto trestného činu a škodlivého vplyvu na bezúhonnosť športových súťaží.⁹

Na základe uvedených odporúčaní a uznesení týkajúcich sa primárne organizovanej trestnej činnosti, prania špinavých peňazí, či korupcie, bolo prijaté dňa 14. marca 2013 samotné **Uznesenie Európskeho parlamentu o ovplyvňovaní výsledkov zápasov a korupcii** v športe. Okrem iného EP v ňom z dôvodov: i) ovplyvňovania výsledkov zápasov týkajúcich sa značného počtu členských štátov, čo je dôvodom na vážne obavy, pretože to súvisí s organizovaným zločinom a je významným zdrojom nebezpečenstva pre organizovaný šport prakticky vo všetkých členských štátoch; ii) pôsobenia zločineckých organizácií v medzinárodnom meradle a ich kontaktov všade vo svete, tak že žiadna inštitúcia, krajina alebo organizácia by nebola schopná sama riešiť ovplyvňovanie výsledkov zápasov; iii) možného vplyvu na všetky športy a ohrozenie integrity športu; žiada **EC, aby dôrazne nabádala všetky členské štáty, aby výslovne zahrnuli ovplyvňovanie výsledkov zápasov do svojho vnútroštátneho trestného práva**, aby stanovili primerané spoločné minimálne sankcie a zaručili, že existujúce medzery sa budú riešiť spôsobom, ktorý v plnej miere rešpektuje základné práva.¹⁰

V odbornej štúdii zameranej na zmapovanie manipulácie športových výsledkov v členských štátoch EÚ vytvorenej z iniciatívy Európskej komisie sa výskumný tím dokonca pokúsil o vytvorenie definície manipulácie so športovými výsledkami, ktorá znie takto:

„Manipulácia športových výsledkov sa vzťahuje na dojednania na nepravidelnej zmene kurzu alebo výsledku športového zápasu alebo niektorej z jej kon-

krétnych udalostí (napr. zápasy, závody) za účelom získania finančnej výhody pre seba alebo pre iného a odstránenia všetkej alebo čiastočnej neistoty obvykle spojenej s výsledkami súťaže.“¹¹

Vývoj európskeho boja proti manipulácii so športovými výsledkami sa uberá k najradikálnejším riešeniam, a to k zavádzaniu nových trestných činov týkajúcich sa výlučne ovplyvňovania športových výsledkov. Vychádza sa z toho, že Európa je zasiahnutá manipuláciou so športovými výsledkami, a európsky prístup je nevyhnutný.¹² Európsky parlament spolu s Európskou komisiou sa zhodli na názore, že na potlačenie tohto nepriaznivého spoločenského javu nestačia dostupné mimotrestné prostriedky, ani existujúce trestné činy, ale je potrebné vytvoriť nový špecifický trestný čin, ktorý by bol adekvátnou hrozbou a odstrašením pre potenciálnych páchatel'ov. Ako by však na tento návrh EÚ reagovali členské štáty a ich jednotlivé právne poriadky?

Posudzovanie ovplyvňovania výsledkov športových zápasov vo vybraných krajinách Európskej únie

V právnych poriadkoch jednotlivých členských štátoch EÚ vôbec nie je otázka posudzovania manipulácie výsledkov športových zápasov jednotná. Modely boja proti ovplyvňovaniu športových výsledkov národných právnych úprav môžeme rozdeliť do dvoch základných skupín, a to:

1. *krajiny, ktoré manipuláciu so športovými výsledkami zaraďujú pod niektorú z existujúcich skutkových podstát trestných činov, ide najmä o trestné činy korupcie a podvodov,*
2. *krajiny, ktoré si vytvorili špecifické športové trestné činy, resp. špecifické opatrenia na potlačenie manipulácie so športovými výsledkami, a to buď priamo v trestnom kódexe alebo v osobitných trestných zákonoch, či v mimotrestných športových zákonoch/ predpisoch.¹³*

⁹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. júna 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a praní špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (priebežná správa) (2012/2117(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament [cit. 4. 5. 2015]. Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a praní špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (záverečná správa) (2013/2107(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, prijaté 23. októbra 2013 [cit. 4. 5. 2015].

¹⁰ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. marca 2013 o ovplyvňovaní výsledkov zápasov a korupcii v športe (2013/2567(RSP)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament [cit. 5. 5. 2015].

¹¹ „The manipulation of sports results covers the arrangement on an irregular alteration of the course or the result of a sporting competition or any of its particular events (e.g. matches, races...) in order to obtain financial advantage, for oneself or for other, and remove all or part of the uncertainty normally associated with the results of a competition...“ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 9. [cit. 5. 5. 2015].

¹² BOZKURT, E. – Member of the Special Committee on Organised Crime, Corruption and Money Laundering. *Match fixing and fraud in sport: putting the pieces together* [online]. 2012 [cit. 5. 5. 2015].

¹³ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online].

Jednotlivé modely postihovania manipulácie so športovými výsledkami budeme demonštrovať pomocou komparačnej metódy na vybraných štátoch nasledovne:

Slovenská republika

V prípade zistenia manipulácie so športovými výsledkami v Slovenskej republike, takéto konanie by sa najpravdepodobnejšie subsumovalo pod niektorú z foriem korupcie. Korupcia je upravená v § 328 – 336 b Trestného zákona¹⁴ (TZ) a rozdeľujeme ju na štyri základné druhy: prijímanie úplatku, podplácanie, nepriamu korupciu a športovú korupciu, ktoré by sa v tejto súvislosti mohli uplatniť.

Prijímanie úplatku v zmysle § 328 ods. 1 TZ spočíva v konaní – „*kto prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok*“, pričom pri úplatku (neoprávnenej výhode) nie je rozhodujúca výška úplatku a zákon neustanovuje ani žiadnu hodnotovú hranicu, teda výšku úplatku treba hodnotiť v súvislosti s ďalšími okolnosťami, ktoré určujú závažnosť trestného činu. Páchatelom tohto trestného činu môže byť len osoba, ktorá za úplatok naozaj zneužila svoje zamestnanie, povolanie, postavenie alebo funkciu na uvedené ciele, teda napr. páchatel porušil všetky povinnosti, ktoré mu vyplývajú z pracovného pomeru, resp. funkčného zaradenia a majú základ v právnom predpise, pracovnej zmluve a pod. Páchatelom pasívnej korupcie by teda mohol byť športovec, člen športového klubu. Trestná sadzba za trestný čin prijímania úplatku v základnej skutkovej podstate je ustanovená na dva až päť rokov, teda ide o prečin.¹⁵

Podplácanie v § 332 ods. 1 TZ je fakticky zrkadlovým obrazom vyššie uvedeného trestného činu prijímania úplatku. V tomto trestnom čine ide o aktívne úplatkárstvo, ktoré spočíva v konaní – „*kto sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok*“, pričom poskytnutie úplatku zahŕňa aj nepriame poskytnutie materiálnej či inej výhody vo forme poskytnutia protislužby. Účelom takéhoto úplatku je opäť konanie alebo zdržanie sa konania tak, že osoba poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie. Páchatelom v tomto prípade, je osoba na druhej strane, ktorá úplatok poskytuje, teda „pod-

plácajúci“. Trestná sadzba základnej skutkovej podstaty je až tri roky.¹⁶

Do úvahy prichádzajú aj trestné činy prijímania úplatku v zmysle § 329 TZ a podplácania v zmysle § 333 TZ, ktoré postihujú podobné konania ako sú vyššie uvedené v súvislosti s obstaraním vecí všeobecného záujmu. Pod pojmom obstarávanie vecí všeobecného záujmu rozumieme „aj činnosť v oblasti uspokojovania materiálnych, sociálnych, kultúrnych a iných potrieb občanov a právnických osôb, teda ide o plnenie všetkých úloh, na ktorých riadnom a nestrannom plnení má záujem celá spoločnosť alebo určitá sociálna skupina“.¹⁷ Športové podujatia, napr. svetové majstrovstvá či majstrovstvá domácej ligy, je možné chápať ako záujem určitej skupiny ľudí – športových fanúšikov, v niektorých prípadoch aj celého (väčšiny) národa.

V Trestnom zákone sa nachádza aj nepriama korupcia v § 336, kde zaraďujeme prípady, keď osoba prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej § 328 TZ – prijímanie úplatku.¹⁸

Novinkou slovenského Trestného zákona je trestný čin športovej korupcie v § 336 b TZ, ktorý bol zavedený¹⁹ do Trestného zákona s účinnosťou od 1. 1. 2016. V § 336 b TZ sa nachádzajú dve základné skutkové podstaty, v podstate konkretizujúce vyššie spomínané podplácanie a prijímanie úplatku takto: „*aby konal alebo sa zdržal konania tak, že ovplyvní priebeh súťaže alebo výsledok súťaže*“. Trestná sadzba v oboch základných skutkových podstatách je ustanovená na jeden až päť rokov. Z uvedeného je zrejmé, že manipulácia so športovými výsledkami bude od 1. 1. 2016 subsumovaná hlavne pod tento trestný čin športovej korupcie.

Za niektorý z uvedených trestných činov korupcie je možné páchatela potrestať, len ak sú naplnené všetky znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu, nestačí, ak sú naplnené len tie znaky, ktoré sme načrtli v tomto príspevku. Objekt trestných činov korupcie sa okrem záujmu na riadnom, nestrannom a zákonnom obstarávaní vecí všeobecného záujmu, teda

2012, p. 2 f. [cit. 5. 5. 2015].

¹⁴ Tretí oddiel, ôsma hlava – trestné činy proti poriadku vo verejných veciach. Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

¹⁵ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. In ASPI [právny informačný systém] [cit. 15. 5. 2015]. Samaš, O., Stiffel, H., Toman, P. *Komentár k Zákonu č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov*. In: ASPI [právny informačný systém] [cit. 16. 5. 2015].

¹⁶ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. In ASPI [právny informačný systém] [cit. 15. 5. 2015]. Samaš, O., Stiffel, H., Toman, P. *Komentár k Zákonu č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov*. In: ASPI [právny informačný systém] [cit. 16. 5. 2015].

¹⁷ ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný zákon. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2013, s. 640.

¹⁸ Tamtiež.

¹⁹ Zákomom č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ochrane čistoty verejného života, vzťahuje aj na súkromný sektor. Teda spadá tam aj oblasť športu.²⁰

V súvislosti s manipuláciou športových výsledkov by bolo tiež možné uvažovať aj nad trestným činom podvodu. V zmysle § 221 ods. 1 TZ sa uvádza: „Kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.“²¹ Tak ako v iných krajinách, trestný čin podvodu sa musí týkať poškodenia či straty majetku. Podľa niektorých odborníkov je v prípade trestného činu podvodu škoda spôsobená športovcom, ktorí prehrali zápas kvôli ovplyvňovaniu športových výsledkov, tiež poškodenými sú aj športový zväz, organizátor súťaže či sponzor.²²

Nemecko

Nemecko sa vyznačuje tým, že ako jediná krajina má súbor judikatúry ohľadom trestného práva a manipulácie so športovými výsledkami, keďže už v niekoľkých súdnych rozhodnutiach bol aplikovaný trestný čin podvodu na stávkovanie súvisiace s manipuláciou s výsledkami športových zápasov.²³

Trestný čin podvodu je upravený v sek. 263 nemeckého trestného kódexu (Strafgesetzbuch) tak, že „kto s úmyslom získať pre seba alebo pre iného protiprávne materiálne výhody poškodí majetok iného tak, že ho uvedie do omylu alebo udržiava v omyle predstieraním nepravdivých skutočností alebo skreslením alebo potlačením pravdivých skutočností, potrestá sa odňatím slobody nepresahujúcim 5 rokov alebo pokutou.“²⁴ Väčšina prípadov, ktoré sa podarilo usvedčiť z trestného činu podvodu a páchatelia boli potrestaní, boli spojené so stávkovaním. V prípadoch, kedy manipulácia s výsledkami športových zápasov nie je spojená so stávkovaním môže byť ťažšie toto konanie podradiť pod trestný čin podvodu, a skôr sa tu javí ako pravdepodobnejšia subsumpcia pod tzv. trestný čin „súkromnej/ obchodnej korupcie“, ktorá je ustanovená v sek. 299 a 300 nemeckom trestnom kódexe.

²⁰ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J. *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina: Eurokódex, 2013, s. 275 a nasl. ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný zákon. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2013, s. 638.

²¹ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. In ASPI [právny informačný systém] [cit. 15. 5. 2015].

²² Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 28, 31 f. [cit. 5. 5. 2015].

²³ Tamtiež, p. 29.

²⁴ Strafgesetzbuch (StGB) [online] [cit. 18. 5. 2015].

Rezonujúcim prípadom v Nemecku je tzv. „Bochum case“ týkajúci sa vyše dvesto zápasov na celom kontinente, v ktorých malo dôjsť k ovplyvňovaniu výsledkov zápasov. Traja páchatelia boli v tejto veci odsúdení na 3 roky a 11 mesiacov za pokus o podvod v súvislosti s manipulovaním výsledkov zápasov a podplácanie hráčov.²⁵

V susednej germánskej krajine, v Rakúsku, majú napríklad zavedené zvláštne ustanovenie pri podvodoch, ktoré odkazuje na športové podvody, ale týka sa iba dopingu v športe.²⁶

Veľká Británia

Vo Veľkej Británii je možné postihnúť manipuláciu so športovými výsledkami aj špecifickejším trestným činom než sú korupcia a podvody, a to tzv. „trestným činom podvádzania pri hazardných hrách“. Pri tejto príležitosti bol vo Veľkej Británii prijatý tzv. „British Gambling Act 2005“ – špecifický zákon o hazardných hrách, tiež bola zriadená aj špeciálna „Gamblingová komisia“, ktorá má právomoc vyšetrovať a odhaľovať prípady, ktoré sú podozrivé v súvislosti s podvádzaním v gamblingu.

Trestný čin podvádzania pri hazardných hrách je všeobecne upravený vo Veľkej Británii nasledovne:

„Osoba, ktorá sa dopustí trestného činu tým, že podvádzá v hazardných hrách, alebo robí niečo za účelom umožniť alebo pomôcť inej osobe podvádzat v hazardných hrách... sa potrestá odňatím slobody na obdobie nepresahujúce dva roky, pokutou alebo obomi trestami.“²⁷

Tento trestný čin má byť modelom pre zavedenie podobného spôsobu postihovania podvodných konaní v hazardných hrách aj v ostatných krajinách EÚ, no má isté nedostatky. Kritici tvrdia, že problém v skutkovej podstate trestného činu „podvádzania pri hazardných hrách“ je v tom, že je náročné preukázať spojitosť medzi stávkou a udalosťou, ktorá vyúsťuje do manipulácie s výsledkom zápasu. Kritizované sú aj nízke tresty v súvislosti so spáchaním tohto trestného činu.²⁸

²⁵ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 30 f. [cit. 5. 5. 2015].

²⁶ Tamtiež.

²⁷ „A person commits an offence if he cheats at gambling, or does anything for the purpose of enabling or assisting another person to cheat at gambling... is liable to imprisonment for a term not exceeding two years, to a fine or to both.“ Section 42, Gambling Act 2005 [online] [cit. 29. 5. 2015]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/19/contents>.

²⁸ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 32 f. [cit. 13. 5. 2015].

Španielsko

V roku 2010 zaviedli do španielskeho trestného kódexu nový trestný čin týkajúci sa súkromnej korupcie, ktorý zahŕňa špecifické konanie spojené so športom. Taktiež má podobu aktívnej a pasívnej korupcie. Príklad aktívnej korupcie v čl. 286 španielskeho trestného kódexu je: „*kto priamo alebo prostredníctvom sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo dá riaditeľovi, manažérovi, zamestnancovi alebo spolupracovníkovi prospech alebo neprimerané výhody akéhokoľvek druhu, aby táto osoba alebo tretia strana konala v rozpore s profesijnými povinnosťami...*“. Trestná sadzba sa pohybuje od 6 mesiacov po 4 roky odňatia slobody za tento trestný čin, diskvalifikácia na 1 až 6 rokov a pokuta až do výšky trojnásobku nezákonne získaných príjmov.²⁹

Grécko

V Grécku existujú špecifické trestné činy v tzv. „Športovom zákone“. Športový zákon pozná napr. aktívne a pasívne úplatkárstvo s cieľom manipulácie výsledkov v prospech klubu, čo považuje za priestupok. Oba tieto prečiny úplatkárstva je možné potrestať najmenej 3 mesiacmi odňatia slobody, v prípade dosiahnutia zamýšľaného výsledku až 6 mesiacmi. Napríklad stávkovanie v súvislosti s manipulovaním výsledkov športových zápasov je v gréckom právnom systéme možné posúdiť ako zločin s trestom odňatia slobody až do 10 rokov. Judikatúra v tejto oblasti v Grécku zatiaľ nie je veľmi rozsiahla.

Zaujímavá je aj mimotrestná oblasť, konkrétne autonómna oblasť športu, ktorá má tiež svoj systém fungovania, predpisov, súdenia, či trestov. Napríklad Únia európskych futbalových asociácií preradila a vylúčila niektoré grécke kluby z Európskej ligy play-off, a niektoré dokonca dostali doživotný zákaz na akúkoľvek futbalovú aktivitu.³⁰ Otázkou ostáva, či a prečo nestačia opatrenia, ktoré zabezpečuje sféra športových asociácií, ako sú dištanc, pokuta, vylúčenie, dokonca aj doživotný zákaz?

Taliansko

Podobne ako vo Veľkej Británii, Grécku, i v Taliansku bol vytvorený samostatný športový trestný zákon, ktorým je tzv. „zákon o podvodoch v športe“. Zákon pokrýva herný sektor, nezákonné stávkovanie a ochranu priebehu súťaže. Zákon tiež predstavil nový trestný čin týkajúci sa nezákonného stávko-

vania a násilia v športe, ktorý vznikol najmä z dôvodu ťažkostí vyskytujúcich sa pri trestnom stíhaní ovplyvňovania výsledkov športových zápasov podľa existujúceho trestného činu podvodu v talianskom trestnom kódexe. Najväčšie problémy v Taliansku sa prejavujú v operačnej sfére, a to že kľúčové elementy takýchto trestných činov, najmä kauzálne spojenie medzi všetkými znakmi trestného činu a manipulácie so športovými výsledkami je veľmi nepravdepodobné, neľahké nájsť a dokázať.³¹

Zhrnutím komparatívnej metódy zisťujeme, že na manipuláciu so športovými výsledkami možno vo všeobecnosti aplikovať existujúce trestné činy ako: korupcia, podvody, dokonca je možné zvažovať i finančné podvody, sprisahania, organizovaný zločin, či pranie špinavých peňazí. Okrem toho v niektorých krajinách existujú aj špecifické trestné činy zamerané na oblasť manipulácie ako napr. podvádžanie pri hazardných hrách, súkromná korupcia či športová korupcia.³²

Úvahy nad zavedením nového trestného činu Oplyvňovania športových výsledkov v zmysle zásad trestného práva a návrhy najvhodnejších možných riešení v Českej republike

Pri zavádzaní nového trestného činu treba brať do úvahy všetky možné aspekty samotného trestného kódexu, ako i funkcie, zásady a princípy trestného práva. Jednou z funkcií trestného práva je preventívna funkcia, ktorej úloha spočíva v ochrane spoločnosti predchádzaním trestnej činnosti.³³ V súvislosti s vytvorením nového trestného činu manipulácie so športovými výsledkami bolo viackrát zmieňované, že zavedenie takéhoto trestného činu by pôsobilo preventívne voči potenciálnym páchatelom, s čím je možné súhlasiť. I keď preventívnu funkciu plnia aj iné mimotrestné sankcie, napr. v rámci športových asociácií, atď.

Významnou je však v tejto súvislosti zásada subsidiarity trestnej represie. Je obsiahnutá v § 12 ods. 2 Trestného zákonníka³⁴ (TrZ). Podstatou tejto zásady je princíp *ultima ratio*, a jeho zmyslom je, aby trestné právo pristupovalo k právnej ochrane objektov až potom, ak na ich účinnú ochranu nestačia mimotrestné prostriedky. Teda trestné právo by sa malo používať

³¹ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 38. [cit. 13. 5. 2015].

³² Tamtiež, p. 23 f.

³³ KRATOCHVÍL, V. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 17.

³⁴ Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Kea European Affairs. *Match-fixing in sport. A mapping of criminal law provisions in EU 27* [online]. 2012, p. 34 f. [cit. 13. 5. 2015].

³⁰ Tamtiež, p. 36 f.

ako prostriedok poslednej inštancie, ktorý by mal poskytovať ochranu pred útokmi s najvyššou mierou spoločenskej škodlivosti.³⁵ Uvažovať nad zavádzaním nového trestného činu by sme mali až potom, keď existujúce trestné, prípadne sprísnené mimotrestné prostriedky ochrany by neposkytovali účinnú a efektívnu ochranu pred nežiaducim protispoločenským konaním.

Čo sa týka mimotrestnej oblasti, konkrétne autonómnej oblasti športu, neštátne právnické osoby organizujúce športovú činnosť (rôzne športové zväzy, asociácie, združenia) majú vytvorené vlastné vnútorné predpisy (legislatívny poriadok, disciplinárny poriadok), rozhodcovské orgány, sankcionovanie, atď. Teda v prípade akéhokoľvek porušenia pravidiel, či povinností členov majú tieto športové orgány možnosť potrestať nepriaznivé konanie. Najčastejšie ukladané sankcie sú: napomenutie, diskvalifikácia, vylúčenie, zastavenie/ zákaz činnosti, pokuta, a iné.

Orgány Európskej únie sa zhodli na tom, že na potlačenie manipulácie so športovými výsledkami nestačia dostupné mimotrestné prostriedky, ani existujúce trestné činy, ale v tejto problematike je nevyhnutný európsky prístup a je potrebné vytvoriť nový trestný čin týkajúci sa priamo ovplyvňovania výsledkov zápasov, ktorý by bol adekvátnou hrozbou a odstrašením pre potenciálnych páchatel'ov. V prípade teda, ak orgány EÚ neuznávajú mimotrestné opatrenia športových asociácií za dostatočne odstrašujúce, vždy tu je možnosť zvýšiť tieto tresty. A podľa nášho názoru, napr. trest vylúčenia člena z klubu, alebo celého klubu zo súťaže, alebo doživotný zákaz na súvisiacu športovú aktivitu, alebo vysoká peňažná pokuta, by mohli byť značne odstrašujúce hrozby pre potenciálnych páchatel'ov.

V prípade, že by konanie súvisiace s ovplyvňovaním športových výsledkov dosahovalo najvyššiu mieru spoločenskej škodlivosti, je tu možnosť subsumovať takéto konanie pod už existujúce trestné činy v Trestnom zákonníku (v súlade so zásadou *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*). Za naplnenia všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu je možné odsúdiť páchatel'ov najčastejšie za trestné činy: korupciu, podvody, pranie špinavých peňazí, a iné.

Máme za to, že zavádzanie nového trestného činu – manipulácie so športovými výsledkami – by spôsobilo nevyváženosť Trestného zákonníka. Narušilo by to zásadu právnej istoty, zákonnosti, subsidiari-

ty trestnej represie. Otázkou tiež ostáva, pod ktorú hlavu (V – trestné činy proti majetku, VI – trestné činy hospodárske...) by sa tento trestný čin zaradil a aké by boli znaky skutkovej podstaty. Je možné predpokladať, že i v prípade (teoreticky bezproblémového) zavedenia tohto trestného činu, by bolo možné očakávať problematickosť najmä z praktickej stránky, a to dokazovania. Ako bolo už vyššie načrtnuté preukázať kauzalitu medzi jednotlivými znakmi skutkovej podstaty by nemuselo byť pre orgány činné v trestnom konaní (OČTK) jednoduché. V súvislosti s prípadným zavedením nového trestného činu by bolo následne vhodné preškoliť zamestnancov OČTK, aby vedeli v praxi rozlišovať a postihovať danú trestnú činnosť. V súčasnosti sú často vytvárané špecializované útvary pre niektoré druhy trestnej činnosti, teda do úvahy by prichádzalo aj zriadenie špecializovaného útvaru na postihovanie kriminality v športe, napr. osobitný útvar v rámci polície na odhaľovanie ovplyvňovania výsledkov športových zápasov.

Vyššie sme sa pokúsili zhrnúť možné dopady zavádzania nového trestného činu ovplyvňovania športových výsledkov do českého trestného zákona. Následne ešte stručne načrtneme aktuálne fungovanie v oblasti manipulácie so športovými výsledkami v Českej republike. Najčastejšie používaným trestným činom v súvislosti s manipuláciou výsledkov športových zápasov je korupcia, a tiež je možné uvažovať aj o podvode.

Znáмым prípadom týkajúcim sa manipulácie so športovými výsledkami v ČR bol prípad na Najvyššom súde ČR, v ktorom bolo potrestaných viacero športových klubov a rozhodcov za trestné činy korupcie. Súd vo svojom rozhodnutí k manipulácii športových výsledkov uvádza: „*Pro sportovní fanoušky, a to ať už se jedná o soutěž nejvyšší (v řešeném případě 1. ligu) či soutěže nižší, by jistě ztratilo smysl sledovat hru, v níž je výsledek dán předem v důsledku korupčního jednání osob - rozhodčích, které svou činností mohou výsledek ovlivnit, v případě, že rezignují na svou nestrannost za účelem získání výhod jim (jinými osobami) předem přislíbenými. Pokud by tedy ve sportu byly tolerovány takovéto jevy, sportovní soutěžení by ztratilo svůj vlastní smysl, pozbylo by také důvod, pro který se vůbec koná s nepochybným následkem toho, že by jeho příznivci o něj ztratili zájem a důvod se mu věnovat, když sport jako masově rozšířený fenomén by ve své podstatě zcela ztratil podstatu své existence. Uvedené lze vztáhnout taktéž na subjekty, které jsou na existenci sportu finančně či jinak navázány (např. sázkové kanceláře). I z těchto hledisek je tak nutné na provozování sportu (zejména na profesionální úrovni) pohlížet jako na věc obecného zájmu... Soutěže v kopané (obzvláště ve vrcholové podobě) je tak na místě vnímat jako záležitost celospolečenskou (jak také nepochybně činí vel-*

³⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém] [cit. 15. 5. 2015]. KRATOCHVÍL, V. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 28 a nasl. IVOR, J. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná část*. 2. vyd. Bratislava: Iura edition, 2010, s. 22 a nasl.

ká část veřejnosti) a této skutečnosti je potřebné dát výraz v podobě zájmu na jejich regulérnosti a řádného průběhu s vyloučením vědomého ovlivňování (manipulací) s výsledky utkání, na kterých je zjevně interesována řada subjektů i z hledisek ekonomických (finančních)... Jestliže je totiž otázka dodržování sportovních pravidel fair play nepochybně především otázkou etickou, neznamená to samo o sobě současně vyloučení ingerence státu (včetně trestněprávní regulace) do této oblasti. V dané souvislosti je proto zcela zjevné, že otázku dodržování pravidel fair play stát nekontroluje vždy v plném rozsahu, ale je povinen reagovat a to i v rovině trestněprávní, především v případech, kdy se jedná o čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Tak tomu je i v oblasti nabízení a přijímání úplatků (korupci) v posuzované věci.³⁶

Z uvedeného rozhodnutia sme vlastne dospeli k ďalšej možnosti, čo môže vyvolať manipulácia so športovými výsledkami, a to sebazničenie. V prípade, že by tento jav pretrvával a nebol postihovaný, či potrestaný, stratil by sa zmysel športu ako taký. Fanúšikovia by nemali záujem o sledovanie športov a športovci by stratili dôvod venovať sa mu, dôsledkom čoho by šport mohol zaniknúť. Táto alternatíva je len špekulácia ad absurdum.

Záverom

Za manipuláciou so športovými výsledkami ako výnosnou formou trestnej činnosti často stojí organizovaná trestná činnosť. Tiež pranie špinavých peňazí sa vykonáva čoraz dômyselnejšie, a to napríklad aj prostredníctvom nezákonného systému stávkovania, najmä stávkovania súvisiaceho so športovými podujatiami.³⁷ Na základe takýchto poznatkov a viacerých odporúčaní Európsky parlament sformuloval uznesenie o samotnom ovplyvňovaní výsledkov zápasov a korupcii v športe, ktoré okrem iného nabáda členské štáty Európskej únie, aby výslovne zahrnuli ovplyvňovanie výsledkov zápasov do svojho vnútroštátneho trestného práva, či vytvorili samostatný vyšetrovací orgán.³⁸ Vplyvy z európskej a medzinárodnej úrovne sú zjavné, presadzujúce jednotnosť

úpravy a výslovné zaradenie manipulácie so športovými výsledkami medzi trestné činy.

Dôsledky navrhovaných zmien sú však ďalekosiahle a vytvorenie jednotného trestného činu je viac-menej nerealizovateľné. Nemožno opomenúť rozdielnosť kultúr a právnych poriadkov jednotlivých krajín, z čoho vyplýva, že súčasné riešenie manipulácie so športovými výsledkami je v každej krajine odlišné. Najčastejšie sa ovplyvňovanie výsledkov športových zápasov postihuje ako trestný čin korupcie alebo aj ako trestný čin podvodu. I samotná pokusná definícia manipulácie so športovými výsledkami uvedená v prvej časti príspevku sa najviac podobá korupcii. Okrem týchto všeobecných trestných činov sa v niektorých krajinách aplikujú špecifické trestné činy, ako napr. „podvádzanie v gamblingu“ vo Veľkej Británii, či „športové podvody“ v Taliansku, ktorým je však vyčítaná najmä operačná stránka, a to ťažkopádnosť dokazovania a preukazovania súvislostí znakov skutkových podstat týchto trestných činov. Najosvedčenejším je predsa trestný čin korupcie (príp. súkromnej korupcie), ktorý je najviac využívaný v prípadoch postihovania ovplyvňovania výsledkov športových zápasov, a pri ktorom je naplnenie znakov skutkovej podstaty možné najlepšie preukázať.

Okrem úvah v trestno-právnej rovine otázky vyvstávajú aj v mimotrestnej oblasti, a to či sú športové organizácie schopné vysporiadať sa s ovplyvňovaním športových zápasov samy, tzv. športová autonómia, alebo je nevyhnutná spolupráca so štátnymi orgánmi, prípadne legislatívny zásah? Na základe vyššie uvedeného predpokladáme, že neštátne právnické osoby organizujúce športovú činnosť by mohli byť schopné udržať fungovanie športu v rámci svojej autonómie, aj čo sa týka vysporiadania sa s nepriaznivými javmi. Existuje viacero variant, čo možno v mimotrestnej oblasti zmeniť; najideálnejšie je sprísnenie mimotrestných sankcií, alebo v najhoršom prípade pretrvávania ovplyvňovania výsledkov športových zápasov by mohlo dôjsť k zničeniu existencie športu.

Nový trestný čin by okrem narušenia viacerých zásad trestného práva (zásada subsidiarity trestnej represie, zásada zákonnosti, atď.), taktiež narušil rovnováhu, existujúci balans trestného zákona. Nepovažujeme za potrebné zavádzať špecifický trestný čin, nakoľko podľa nášho názoru existujú dostatočné možnosti postihu manipulácie výsledkov športových zápasov v športovej autonómii (teda mimotrestnej oblasti), a v závažnejších prípadoch postihu v trestnoprávnej rovine v rámci existujúcich trestných činov.

³⁶ Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3 Tdo 510/2007 zo dňa 17. 10. 2007.

³⁷ Uznesenie Európskeho parlamentu z 23. októbra 2013 o organizovanej trestnej činnosti, korupcii a praní špinavých peňazí: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré sa majú vykonať (záverečná správa) (2013/2107(INI)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament, prijaté 23. októbra 2013 [cit. 19. 5. 2015].

³⁸ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. marca 2013 o ovplyvňovaní výsledkov zápasov a korupcii v športe (2013/2567(RSP)) [online]. Štrasburg, Európsky parlament [cit. 19. 5. 2015].

Summary

This contribution focuses on the match-fixing, which is currently considered a widespread negative phenomenon in sport. Punishing the match-fixing is possible through the internal rules of sports associations or non-criminal laws, and in the most serious cases can be applied a criminal law as an ultima ratio (means of last resort). The question arises whether the measures of sports associations are sufficient to suppress this negative phenomenon, or wheth-

er the existing offenses are insufficient to punish a crime in sport, or is it necessary to establish a new offense of match-fixing? In a country such as United Kingdom, there exists a particular offense of cheating at gambling, which can be applied to match-fixing. The European Union has a goal to establish and to unify a new offense of match-fixing in all member states. Currently, in the EU countries a frequently applying on the matter of match-fixing are offence of corruption and offence of fraud.

Použití metody EVA při nedostatku relevantních údajů u výpočtu škody

Karel Nedbálek*

1 Úvod - vývoj oceňování v EU

Článek je syntézou studie nemajetkové újmy, ušlého zisku a hypotetického zisku v případě, kdy škůdce působil dlouhou dobu (více jak dvacet let). Ve stati jsou data - inflace, výnosy v bance a podobně, které se vyskytovaly v průběhu tohoto období a dnes jsou řádově jiné. Některé segmenty případu nebylo možno reálnými postupy dokladovat a tím rekonstruovat. Pro tento případ je možné vhodně doplňovat segment ušlého zisku hypotetickým ziskem a to více metodami, pokud nejsou průkazné statistické metody rentability. Po určitých zjednodušujících předpokladech můžeme použít metodu EVA,¹ která je pro tento účel prvně publikována.

V zahraničí je nejvíce propracováno oceňování nemovitostí. Stanovení ušlého zisku, nebo hypotetického zisku je na okraji dostupných studií a skutečné výpočty se do značné míry v různých zemích odlišují, nebo úplně absentují. Na jedné straně existují země, kde je oceňování regulováno zákonem. Sem patří například Spolková republika Německo, kde tamní stavební zákoník, resp. odpovídající vyhláška o oceňování, definuje tzv. normované postupy, například věcná, srovnávací a výnosová metoda na bázi dočasné renty. Legislativně je však na rozdíl od ČR upraven pouze rámec základní metody. Na opačném konci bychom našli např. Velkou Británii, kde je oceňování založeno nejen na platných zákonech, ale ze-

jména na precedenčních případech a technických normách, z nichž patrně nejvýznamnější představuje tzv. Červená kniha, tedy RICS² (oceňovací manuál). V souvislosti s rozvojem globalizace a internacionalizace obchodu vyvstala potřeba, aby si rozuměli jednotliví účastníci trhu, kteří mohou být z různých zemí, resp. z různých oceňovacích kultur.

Mezinárodní oceňovací standardy (IVS)³ jsou standardy v oblasti oceňování podniků. Normy byly aktualizovány a rozšiřovány a postupně je přijaly mnohé znalecké ústavy, profesní uživatelé a instituce finančních regulátorů po celém světě.

V roce 1997 tak vznikla evropská asociace odhadců TEGoVA⁴ s cílem formulovat panevropské standardy pro názvosloví a oceňovací metody, rozšířit tyto standardy a podporovat oblast oceňování v celé Evropě. Zásadním dokumentem TEGoVA je tzv. Modrá kniha Evropských oceňovacích standardů pod označením EVS 2009⁵. Evropské standardy slouží k sjednocování metod pro oceňování nemovitostí, ale tyto metody nejsou propracované ohledně ušlého a hypotetického zisku. Dále se tedy budu zabývat problematikou ušlého a hypotetického zisku, který začíná nabývat na aktuálnosti. Škůdce, který desítky let působí, vytváří těžko definovanou škodu. Škůdce může být jak fyzická nebo právnická osoba, ale i stát.

* JUDr. Ing. Karel Nedbálek, PhD., MBA, Advokátní kancelář Mgr. Karla Nedbálka Slušovice, rozhodce u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.

¹ Economic Value Added.

² Royal Institution of Chartered Surveyors.

³ The International Valuation Standards.

⁴ The European Group of Valuers Associations, Evropská skupina sdružení odhadců.

⁵ The European Valuation Standards.